

21.4.2009

Dnro 676/4/07

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Petri Jääskeläinen

Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Mirja Tamminen

Riistanhoitoyhdistyksen toiminnanohjaaja käytti epäasiallista kieltä

1

KANTELU

Kantelija arvosteli 21.2.2007 päivätyssä kirjeessään Vantaan riistanhoitoyhdistyksen toiminnanohjaajan kirjoitusta, joka julkaistiin Vantaan Sanomat –nimisen lehden mielipidesivulla 31.1.2007. Kantelija piti kirjoituksen kohtaa 3) sisällöltään koiranomistajia loukkaavana.

3

RATKAISU

3.1

Tapahtumatiedot

Vantaan riistanhoitoyhdistyksen toiminnanohjaajan ja metsästyksenvartijan kirjoitus julkaistiin 31.1.2007 Vantaan Sanomat –nimisen lehden mielipidesivulla. Kirjoituksessa toiminnanohjaaja vastasi saman lehden mielipidesivulla 24.1.2007 julkaistuun kirjoitukseen, jossa koiran ulkoiluttaja oli arvostellut metsästyksen harjoittamista ulkoiluun käytettävän alueen lähistöllä Vantaalla.

Toiminnanohjaaja totesi kirjoituksessaan muun muassa seuraavan.

- - -

"Olen joutunut virkani puolesta seuraamaan tätä älytöntä rumbaa koirien ulkoiluttamisesta vapaana luonnossa.

1) Koiran irti päästäminen muualla kuin omalla pihalla tai sille varatulla erikseen merkityllä alueella on ehdottomasti kiellettyä. 2) Kukaan ei metsästä Vantaalla eikä missään muuallakaan minäkäänlaisen keinovalon avulla, sekin on kiellettyä. Valon kanssa saa kyllä liikkua. 3) Metsästysoikeuden haltijalla on oikeus ja myöskin velvollisuus valvoa koirakuria alueellaan, ja puuttua siihen, jos typerät koiranomistajat eivät tunne Suomen lakia tai eivät halua sitä tuntea tai eivät välitä sitä noudattaa.

- - -

Metsämies on täysin oikeassa siinä, että koiranomistajaa tulisi sakottaa jo ensimmäisestä kerrasta, kun koira on irti. Tähän eivät poliisin resurssit kuitenkaan valitettavasti riitä. Jos viitsisit tutustua Suomen lakiin, löytäisit sieltä muitakin keinoja, joilla siihen voitaisiin puuttua.

- - -

- - - Aina keppihevosenä on kirjoitushöpinässäkin mainittu ase. Tällähän saa lukijan myötätunnon puolelleen, kun mainitsee, että "sillä oli ase mukana".

Sattuu vain olemaan niin, että ase ja metsästys kuuluvat oleellisesti yhteen. Jos näitä toimia suoritetaan laillisesti sille säädetyllä alueella, ei sen pitäisi herättää ihmeellisempiä intohimoja keinessäkään täysijärkisessä ihmisessä. - - - Tällainen typeruus puistattaa".

3.2

Riistanhoitoyhdistyksen tehtävät

Riistanhoitoyhdistys on lainsäädäntötoimin järjestetty yhdistys, jolla on julkisia hallintotehtäviä.

Metsästyslain (615/1993) 63 §:n 1 momentin mukaan riistanhoitoyhdistyksen tehtävänä on:

- 1) suorittaa metsästystä ja riistanhoitoa koskevaa koulutusta ja neuvontaa;
- 2) edistää riistanhoitoa;
- 3) suorittaa metsästyksen valvontaa; sekä
- 4) suorittaa muut sille säädetyt tehtävät tai maa- ja metsätalousministeriön tai riistanhoitopiirin määräämät tehtävät.

Metsästyslain 63 §:n 4 momentin mukaan riistanhoitoyhdistyksellä voi olla metsästyksen valvontaa varten metsästyksenvartijoita, joiden on ennen tehtävänsä ryhtymistä allekirjoitettava vakuutus, josta säädetään asetuksella.

Metsästyslain 66 §:n 1 momentin mukaan riistanhoitoyhdistyksen hallituksen tehtävänä on yhdistyksen kokousten päätösten valmistelu ja täytäntöönpano sekä yhdistyksen käytännön asioiden hoitaminen. Saman pykälän 5 momentin mukaan riistanhoitoyhdistyksellä on toiminnanohjaaja, jonka ottaa ja erottaa riistanhoitoyhdistyksen hallitus.

Riistanhoitoyhdistyksen julkisia hallintotehtäviä on muun muassa metsästyksen valvonta. Tätä tehtävää hoitaessaan riistanhoitoyhdistyksen hallituksella ja sen toimihenkilöillä on katsottava olevan oikeus tiedottaa yleisesti ja muistuttaa yksittäistapauksissa koirien omistajia tai haltijoita koiran kiinnipitovelvollisuutta koskevien metsästyslain 8 luvun säännösten noudattamisesta. Metsästyslain 54 §:n 1 momentin mukainen oikeus ottaa talteen lain 51 ja 52 §:n säännösten vastaisesti oleva koira on kuitenkin vain lain 88 §:ssä tarkoitetuilla metsästyksenvartijoilla ja muilla henkilöillä.

Metsästyslain 70 §:n 4 momentin mukaan riistanhoitoyhdistyksen hallituksen jäseniin ja sen toimihenkilöihin sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä heidän suorittaessaan metsästyslain mukaisia tehtäviä.

3.3

Riistanhoitoyhdistyksen toiminnanohjaajan menettely

Vantaan riistanhoitoyhdistyksen toiminnanohjaaja kertoi, että hänen kirjoituksensa oli ollut vastaus lehdessä nimimerkillä julkaistuun metsästystä ja koirien vapaana pitämistä koskeneeseen kirjoitukseen. Toiminnanohjaajan mukaan sen kirjoittaja oli ilmoittanut selvästi, että tämä ei ollut noudattanut koirien kiinnipitämistä koskevia säännöksiä eikä tulisi niitä jatkossakaan noudattamaan. Toiminnanohjaaja katsoi, että hänen oli vastattava tämänkaltaiseen piittaamattomuuteen muun muassa metsästyslain säännöksistä. Vastauksessaan hän oli hakenut osuvia ilmaisuja ja moittinut tahallisia lain rikkojia.

Toiminnanohjaaja kertoi, ettei hän kuitenkaan ollut pyrkinyt tietoisesti loukkaamaan ketään. Hänen mukaansa terävä kielenkäyttö oli ollut tarpeen vääristelevän ja tarkoitushakuisen kirjoituksen vaikutuksen poistamiseksi.

Vantaan riistanhoitoyhdistyksen mukaan toiminnanohjaaja oli laatinut kirjoituksen opastus- ja valistustarkoituksessa, koska metsästyksestä ja koirien vapaana pitämisestä on julkisuudessa runsaasti vääriä käsityksiä. Yhdistyksen käsityksen mukaan sanavalinnat eivät olleet tarkoituksella loukkaavia tai pahansuopia.

Uudenmaan riistanhoitopiiri totesi, että toiminnanohjaajan kirjoituksessa esille tuodut huolenaiheet koirien irtipidosta ovat Uudellamaalla yleinen ongelma, sillä kansalaiset eivät tunne koirakuria koskevaa lainsäädäntöä. Riistanhoitopiirin mukaan toiminnanohjaajan kielenkäyttö vastineessa oli ollut värikästä ja viestin kärki oli kohdistunut niihin koiranomistajiin, jotka eivät noudata säännöksiä. Riistanhoitopiirin mielestä kantelijassa mielipahaa aiheuttanut ilmaisu ei ollut kohdistunut koiranomistajiin yleisesti eikä kehenkään henkilökohtaisesti.

Totean, että lähtökohtaisesti virkamiehillä ja muilla julkista tehtävää hoitavilla henkilöillä on sama perus- ja ihmisoikeutena turvattu oikeus mielipiteiden esittämiseen kuin muillakin henkilöillä. Virkamiesten sananvapautta rajoittavat kuitenkin virkamieslainsäädännön ja viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain säännökset vaitiolovelvollisuudesta. Lisäksi on katsottu, että esittäessään julkisesti mielipiteitään virkatehtäviinsä tai virastonsa toimialaan kuuluvista asioista virkamiehen esitykseltä voidaan edellyttää asianmukaisuutta, asiallisuutta ja tiettyjen sopivuusvaatimusten täyttämistä.

Hallintolain 9 §:n 1 momentin mukaan viranomaiselta edellytetään myös asiallista, selkeää ja ymmärrettävää kieltä. Metsästyslain 89 §:n mukaan hallintolakia ja lakia viranomaisten toiminnan julkisuudesta sovelletaan riistanhoitoyhdistyksen toimintaan niiden hoitaessa julkista hallintotehtävää.

Hallintolakia koskevan hallituksen esityksen (HE 72/2002 vp. s.59) perustelujen mukaan asiallisen, selkeän ja ymmärrettävän kielenkäytön vaatimukseen kuuluu sellainen ilmaisutapa, jonka perusteella hallinnon asiakkaan voidaan olettaa yksiselitteisesti ymmärtävän asian sisällön ja saavan siitä asian laatuun nähden riittävästi tietoa. Säännös edellyttää esitystavalta siten sekä kielellistä selkeyttä että sisällöllistä ymmärrettävyyttä. Kielenkäytön asiallisuus merkitsee myös sitä, ettei hallinnon asiakkaaseen kohdisteta loukkaavia tai väheksyviä sanontoja.

En voi yhtyä toiminnanohjaajan näkemykseen terävän kielenkäytön tarpeellisuudesta kyseessä olevaan mielipidekirjoitukseen vastattaessa enkä hänen näkemykseensä hänen laatimansa vastauksen asiallisuudesta. Mielestäni vastauksen sävy ja siinä käytetyt ilmaisut kuten *"älytön rumba"*, *"typerät koiranomistajat"* ja *"kirjoitushöpinä"* sekä viittaukset *"täysijärkisiin ihmisiin"* ja *"puistattavaan typeryyteen"* eivät olleet asiallisia julkista tehtävää hoitavan kirjoituksessa.

4

TOIMENPITEET

Saatan riistanhoitoyhdistyksen toiminnanohjaajan ja metsästyksenvartijan tietoon edellä kohdassa 3.3 esittämäni käsityksen hyvän kielenkäytön vaatimuksesta julkista tehtävää hoidettaessa. Tässä tarkoituksessa lähetän hänelle jäljennöksen tästä päätöksestäni.

Ilmoitan ratkaisustani myös Uudenmaan riistanhoitopiirille ja Vantaan riistanhoitoyhdistykselle.